

DAGOENeko BI URTE: ZORIONAK, KALAPUTXI!

KALAPUTXI

MUTRIKUKO
HERRI ALDIZKARIXA
2003ko urria - 22. zenb.

MUTRIKUN

BERTSOLARI GAZTEAK
PIL-PILEAN

- AURTENGOAN, BI NEGU
BASERRITARRENTZAT

- PEDRO ZIÑUAREKIN
KONTU ZAHARRAK BERRITZEN

ARGIA

Euskal Herriko Asteakaria

Informazioa, analisia eta entretenimendua
astero zure etxean

BETE TXARTEL HAU ETA JASO 3 ALE DOAN

Editoriala

Ezagutu ARGIA astekari gaurkotua

Jakingo duzunez, ARGIA uda aurretik eraberritu zen. Itxuraz eta mamiz berritu da: diseinu gaurkotua, itxura gazteagoa, informazioaren antolaketa berritzailea... Iritzi saila ere zabaldtu egin da eta aisialdia eta kultura nabarmendu egin dira. Dena helburu bakarrarekin: informazioa, analisia, eta entretenimendua astero kalitatez eskaintzea euskal irakurleei.

Eskaintza berezia KALAPUTXIren irakurleentzat

Kalaputxiren ale honekin batera, ARGIA astekariaren txartel bana jaso duzue zuen etxeetan. Zertarako? ARGIA hobeto ezagutzeko. Nola? Jasotako txartelean norberaren datuak (izen-deiturak, helbidea, telefonoa...) idatzi eta besterik gabe (ez du zigilurik behar) posta zerbitzuko buzoian sartu eta 3 ale doan bidaliko zaizue etxera. Bestela, 943-371545 telefonora deitu (Xabierrez galdetu) edo zure datuak eta eskaera harpide@argia.com helbidera bidali.

Hau guztia zure begiz ikusi nahi baduzu, **BETE TXARTELA ETA BIDALI!**

Kalaputxi hilabetekarixa

Argitaratzailea:

Karenka komunikazio elkarte
Erdiko kale, 4 behea
20830 MUTRIKU

Telefonoa: 943 60 34 68 / 635 74 83 93

e-maila: kalaputxi@topagunea.com

Laguntzailea: Mutrikuko udala

Tirada: 2.000 ale

Lege Gordailua: SS-787/01

ISSN: 1579-4792

Inprimategia: GERTU. Oñati.

Banaketa: Mutrikuko Institutuko azken mailako ikasleak

Mutrikuko
udala

Gipuzkoako
Foru Aldundia

Eusko
Jauriaritza

Aldizkari honek erakunde hauen dirulaguntza jasotzen du euskara bultzatzearren

Kalaputxi ez du bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen eta iritzien erantzukizunik.

Eskerrak ematen dizkizue aldizkari hau kaleratzea posible egin duzuen guztioi

a u r k i b i d i a ■

Informazioa	4
Gutunak	5
Puri-purixan	6
Kale inkesta	7
Lan giruan	8
Bi hitzetan	10
Komikixa	12
Natura	13
Karenka	14
Gazterixa	17
Kultura	18
Kirola	20
Auzoz auzo	22
Zorion agurrak	24
Argazki zaharrak	25
Agenda	26

INTERESEKO TELEFONOAK

OSASUNA

Anbulategia (Osakidetza)	943 60 43 00
DYA Mutriku	943 60 33 17
DYA zentrala	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00
Odol emaleen taldea	943 60 39 30
Javier Otxagabia botika	943 19 50 26
Lon Apraiz botika	943 60 32 50

ADMINISTRAZIO BULEGOAK

Udaltzaingua	943 60 70 48
	679 16 25 00
Udaletxea	943 60 32 44
Turismo bulegoa	943 60 33 78
Posta zerbitzua	943 60 30 44
Bake epaitegia	943 60 32 44

IKASKUNTZA-IRAKASKUNTZA

Goizeko Izarra ikastola	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua	943 60 36 27
Udal euskaltegia	943 60 30 94
KZgunea	943 60 30 65

GIZARTE ONGIZATEA

Gizarte Ongizate zerbitzua	943 19 50 81
Anai Arte jubilatuen egoitza	943 60 34 10
Mikel Deuna zaharren egoitza	943 60 38 71

ZEBITUAK

Taxi geltokia	943 60 35 11
Pesa	902 10 12 10
Eusko Trenbideak	902 54 32 10
Loiuko aireportua	905 50 50 05
Hondarribiako aireportua	943 19 23 47

BESTE BATZUK

Liburutegia	943 60 41 82
Kiroldegia	943 60 31 75

Autobusak

MUTRIKU – DONOSTIA – MUTRIKU

Mutrikutik	Astegunak	7:00 / 10:00 / 13:30 / 16:30 / 20:00
	Zapatuak	10:00 / 16:30
	Jai egunak	10:00 / 16:30 / 20:00
Donostiatik	Astegunak	8:00 / 11:30 / 14:30 / 18:00 / 21:00
	Jai egunak	11:30 / 20:30

MUTRIKU – BILBO – MUTRIKU

AUKERAK:

(BIZKAIBUSen autobusa hartu Ondarroan:

- 1- 6:10ean hasi eta 20:10 arte orduro.
- 2- 6:40ean hasi eta 19:40 arte orduro.

(PESArean autobusa hartu Eibarren, haraino Euskotrenen

Trenak

DEBA – DONOSTIA – DEBA

Debatik	6:44-7:44-...-21:44
Donostiatik	5:47-6:47-...-20:47
Jai egunetan	8:44etan hasiko dira

DEBA – BILBO – DEBA

Debatik	6:43 -7:43 -...-20:43
Bilbotik	6:00 -7:00 -...-20:00
Jai egunetan	8:43etan hasiko dira

DEBA – EIBAR – DEBA

Debatik	6:43 / 7:43 / ... / 21:43	Jai egunetan, 8:43etan hasiko da
Eibartik	6:13 / 7:13 / ... / 21:13	Jai egunetan, 8:13etan hasiko da

Zaintzako Botikak (Mutriku – Deba)

URRIA

1etik 5era	Portillo (zapatu goizean, Lon Apraiz)
6tik 12ra	Lon Apraiz
13tik 19ra	Barrera (zapatu goizean, Jabier Otxagabia)
20tik 26ra	Jabier Otxagabia
27tik 31ra	Portillo (zapatu goizean, Lon Apraiz)

AZAROA

1 eta 2	Portillo (zapatu goizean, Lon Apraiz)
3tik 9ra	Lon Apraiz
10etik 16ra	Barrera (zapatu goizean, Jabier Otxagabia)
17tik 23ra	Jabier Otxagabia
24tik 30era	Portillo (zapatu goizean, Lon Apraiz)

IBARPLAS

Zure neurrirako leihoak,
kalitatez jarritako eta bukatutakoak!

Pol. Ind. Itziar-Tel. 943 199 226 - Fax: 943 199 196
Web orria: www.ibarplas.euskalnet.net
E-maila: ibarplas@ibarplas.euskalnet.net
20829 ITZIAR (Gipuzkoa)

ZER DAGO BARRUAN?

Bizitza osoa herrian emanda, mende erdia pasatuta izan dut lehenengoz herrian dugun altxor bat ikusteko aukera. Uste dut nik beza-la beste askok ere ez zutela ikusteko aukerarik izango, betidanik itxita ezagutu dut eta. Bai, Kondearen etxeaz ari naiz.

Lagun baten etxean argazki zaharrak errepasatzen ari ginela, hara non agertu ziren bertakoak, gure herriko seme preziatuentzat dugun Txurruka almirantearen historia jasoaz. Hasieran ilusioa piztu zitzaidan, gure herrian hain gauza baliotsuak ditugula ikustean, baina berehala ernegazioa, historiaren zati horrek guztiona beharko lukeela pentsatu nuenean.

Mutrikuarrontzat ez ezik, urtean zehar bisitatzen gaituen jende guztientzat ere erakusgarri izango genuke etxe hori eta bere barruan gorde dituen altxorak, altxorak baitira han gorde direnak.

Etxea egoera txarrean dagoela, bertako jantziak eta altzariak sitsak janda daudela... hamaika aitzakia entzun behar izan dugu urtetan eta urtetan, baina XXI. gizaldian sartuta, horiek konpontzeko gai izango al gara!

Mutrikuko Kondeak gauza asko eta asko egingo zituen herriaren alde, ez dut nik hori ukatuko, baina uste dut garaia dela gaur egungo Kondeari, lehengoaren ondorengoari eta, azken batean, Txurruka almirantearen ondorengoari, esku artera iritsi zaion aberastasun hori herri osoaren eta mundu zabaletik bisitatzen gaituztenen eskura ipintzeko eskatzeko. Bere aurrekoen memoria bizi-bizi eusteko bide egokiagoa zein litzateke bada?

Gure herritar soil izatetik nekez helduko ginateke Kondearen aurrera baina Alkate jaunak

Orri hau beti egongo da zabalik zeozer esateko daukazuen mutrikuar guztiontzat. Artikuluak izenpetuta ekarri beharko dira, nahiz izanez gero, gaitzizena erabil daiteke aldizkariari nor den adierazita.

Gogoratu gutun guztiek agertu behar dutela nork idatzita datozen, nahiz eta ezizenez, inizialez edo bestela sinatuta argitaratu. Ez da argitaratuko norena den agertzen ez duen gutunik.

Utzi esateko duzuna Erdiko kale, 4 - beheko buzoian edo kalaputxi@topagunea.com helbidean.

eta Udalak on handia egingo liokete herriari Kondeari Txurrukaren etxea herriarentzat zabaltzeko eskatuko baliote.

Ea datozen urteetan zerbait lortzeko aukera dagoen; bitartean herritarrok eta bisitatzen gaituztenek gure herriko fatxada zahar eta ederrak ikusteko aukerarekin jarraitu beharko dugu.

Andiko

INBIDIA

Oporraldia Katalunian eman ondoren, inbidia sentitu dut. Inbidia herria eta hizkuntza oso lotuta ikusi ditudalako. Hori ikusi dudalako kalean zehar, merkatu plazan, ikatetxeetako atarietan bildutako guraso-umeengan, Seguridade sozialeko egoitzan, katalanieraz idatzitako hiruzpalau egunkarietan, katalanierazko hiruzpalau telebistetan (La 2 barne), egunkarietan udalek katalaniera hutsez argitaratutako iragarki ofizialetan, enpresa pribatuen iragarkietan...

Gurean, aldiz, "ni abertzalea naiz" esanda dena konpontzen dugulakoan jarraitzen dugu, euskararen parean gaztelera "errespetu osoz" erabilita. Harro egongo gara Europako hizkuntza zaharrena gurea ei delako, baina bakoitzak egiten al dugu nahikoa orainean eta etorkizunean gure hizkuntzak merezi duen tokia izan dezan?

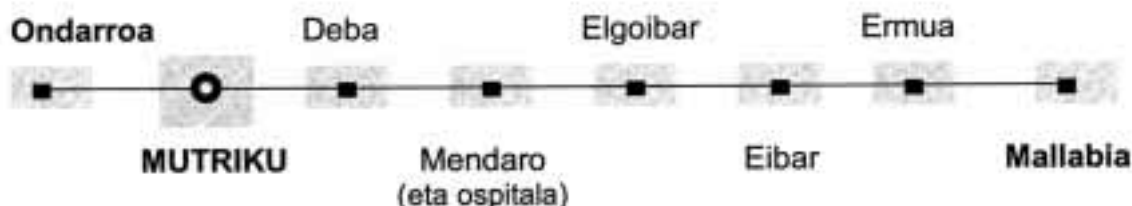
Datorren urtean hara itzultzen banaiz, inbidiaz beteta itzuliko naiz, ziur.

Herritar bat

gutunak

i b i l b i d e a

Ondarroa – MUTRIKU – Mallabia

MUTRIKU

A - O	Z D J
07:20	¹ 07:20
08:20	08:20
10:20	10:20
12:20	13:20
13:20	14:20
14:20	18:20
16:20	¹ 19:20
18:20	21:20
19:20	¹ Zapatuetan
21:20	

NONDIK irten?

ONDARROA 5' lehenago (XX:15)

NORA heldu?

Deba 15' beranduago (XX:35)
Mendaro 30' beranduago (XX:50)
Elgoibar 45' beranduago (XX:05)
Eibar-Urkizu 1h beranduago (XX:20)
Eibar-Unzaga 1h 05' beranduago (XX:25)
Eibar-Unib. 1h 10' beranduago (XX:30)
Ermua 1h 15' beranduago (XX:35)
Mallabia 1h 20' beranduago (XX:40)

A - O Astelehenetik ostiralera

Z D J Zapatu, domeka eta jai egunetan

Mallabia – MUTRIKU – Ondarroa

MUTRIKU

A - O	Z D J
³ 06:50	07:50
⁴ 07:50	09:50
09:50	12:50
11:50	13:50
12:50	17:50
13:50	18:50
15:50	20:50
17:50	
18:50	zapatuetan
20:50	

NONDIK irten?

DEBA 6:45; 7:45; 9:45; 11:45; 12:45; 13:45; 15:45; 17:45; 18:45; 20:45
MENDARO 6:30; 7:00¹; 7:30²; 11:30; 12:30; 13:30; 15:30; 17:30; 18:30; 20:30
ELGOIBAR 6:45¹; 6:45; 7:15; 11:15; 12:15; 13:15; 15:15; 17:15; 18:15; 20:15
EIBAR-URKIZU 6:35¹; 7:05; 11:05; 12:05; 13:05; 15:05; 17:05; 18:05; 20:05
EIBAR-UNZAGA 6:30¹; 7:00; 11:00; 12:00; 13:00; 15:00; 17:00; 18:00; 20:00
EIBAR-UNIB. 6:25¹; 8:55; 10:55; 11:55; 12:55; 14:55; 16:55; 17:55; 19:55
ERMUA 6:20¹; 8:50; 10:50; 11:50; 12:50; 14:50; 16:50; 17:50; 19:50
MALLABIA 6:10¹; 8:40; 10:40; 11:40; 12:40; 14:40; 16:40; 17:40; 19:40

¹Debaraino ²Domeketan

NORA heldu?

ONDARROA 7:05; 8:05; 10:05; 12:05; 13:05; 14:05; 18:05; 19:05; 21:05

³ Elgoibarren hasita
⁴ Deban hasita

A - O Astelehenetik ostiralera

Z D J Zapatu, domeka eta jai egunetan

Autobus berrixak meseako al dia?

**AINHOA MUGERZA ETA
IHINTZA BASTERRE-
TXEA, 13 URTE**

- Bai, Mendaroa juten naie-
nian autobusa erabili izan
det.

- Ni Ondarrua juten nahi
egunero eta baliXogarria
eitxen zat.

**CELINA ARRIZABALAGA,
38 URTE**

Ordutegixen aldetik nik uste
det baietz. Baina egunero
Mutrikutik Eibarra jun
bihar danentzako ez, ze
ordubete tardatzen da Eiba-
rra juten. Trenak hartzeko
uste det ondo dozela.

**RAFAEL SOBRINO,
49 URTE**

Lehen baino hobeto daude,
sarrixo pasatzen dia eta
erreztasun gehixo dakau
Deba Barrenea ailtatzeko,
nahiz eta ordu batzutan
hutsuneak egon. Adibidez,
hamabiak alde ez do auto-
busik, ezta treinik ere Eiba-
rra juteko. Hortaz, teorikoki
hobeto.

**FRANCISCA
LARRAÑAGA, "PAKITA
TXIKI", 83 URTE.**

Batzuntzako bai eta beste
batzuntzako ez. Nik iloba
bat dakat Eibarko akademi-
xan eta bertan 8retako ego-
teko ez daka autobusik,
autobusa 8:15etan ailtatzen
da eta. Gero, bueltako tren
badake.

**MAITE ASTIGARRAGA,
70 URTE**

Neretzat ez. Donostia juteko
tren bat kendu eta horren
ordez beste bat ipini deue, ez
dana Deban gelditzen. Ordu
hortan autobusa dakau Deba
juteko, baina ezin hartu tre-
nik, eta gainea, ordurik one-
nian Donostia juteko. Beste
arazo bat da autobusez Deba
jun eta ez geala ailtatzen
zubitxik estazioaino tren
sasoiz hartzeko. Donostiatik
bueletakuan berdin, ezin
autobusa hartu Mutrikura
etortzeko.

**UNAI ARISTONDO,
17 URTE**

Oaingoz autobusak ez
dixut erabili. Baina pentsa-
tzen det erreztasun haundi-
xo dauala oain leku askota
juteko.

**REXU BURGAÑA,
60 URTE**

Bao, neretzat oso ondo.
Aurreko baten Eibarra jun
niztan 4:30etan eta 8reta-
kuan bueltatu. Gainea Men-
daroako ere ondo doz.

**ENERITZ IZURRATEGI,
20 URTE**

Ez, neretzat gaizki datoz.
Bilbon ikasten det eta Biz-
kai-busa hartu bihar izaten
det. Segun ze ordutan ez
dakau autobusik Ondarrura
juteko. Batetik bestea tarte
handiak doz. Bat do
9:50ian eta hurrengua
12:50ian eta guk tartekua
bihar. Atsaldez bat 2:15ian
do, bestia 4:15ian eta
6:15ian hurrengua.

Orain Maixan dagoen Fernando, Manuel eta aurrean Joxeba eta Agustin

BASERRIETAKO MORROIAK

Osaba Manuel

Euskal Herriko baserrietan morroiak Erdi Arotik hona izan ditugu lanean. Gu ez gara sasoi hartaraino joango. Hurre-hurre, Mutrikuko azken morroien lan eta bizimodua gogoratzeri Leizarren baserrira jo dugu.

Bertako Joxebarekin elkartu gara baserriko sukaldean eta kafesne bat hartuz honela esan digu: "Orain dela 50-55 urte morroiak eten gabe etortzen ziren baserrira. Gose sasoi zen eta osterantzeko lana gutxi zegoenez, Extremadura eta Burgos aldetik etortzen ziren lanera, orain marrokiarrak eta peruarak etortzen diren bezaia. Orokorrean Gipuzkoatik, inguruko herrietatik eta Mutrikutik ere etortzen ziren morroi. Baserrietatik etortzen zire-

nak, beren baserrian anai-arreba asko izan, maiorazgoa bertan gelditu eta beste anaiek ofizio bat ikasten zuten, Ameriketara artzain joan edo morroi joaten ziren. Gurean ez, baina kaletarrak ere ibili izan dira morroi lanetan.

Batzuk 2 hilabetez jarduten zuten; beste batzuk, oster, 4 urtez edo gehiagoz. Gehienak langile finak eta jatorrak ziren. Ni jaio aurretik morroi etorri zena adibidez, osaba Manuel deitzen geniona, 18 urterekin etorri eta 71rekin hementxe hil zen. Zelaietako Pedro ere hil arte egon zen Zelaietan.

Hasiera batean jan truke bizi ziren baserrian. Geroago soldata, mantenua eta jantzia ere izaten zuten. Lana jai eta astegunetan egiten zen, oraintxe bezala. Azaroa ezkerro lurra goldatu eta gari haziak botatzen genituen, hurrengo urtean ogia jango bazen. Apirila-maiatza bitartean arto hazia erein eta indiarrek ere bai. Artoa jorratzen zenean, garia ebaki, metatu eta jo (aleak garbi ateratzeko). Hurrengo, berriz, artoa. Mendi guztiak garbi-garbi egoten ziren orduan, lurra lantzen zelako. Udazkenean garoa jasotzen genuen ganauen azpietarako, sagarrak batu, sagardoa egin, (gaztainak zituztenek,jaso)... Beste alde batek, behiak jaso, esnea batu eta kalera eraman saltzeko.

Baserrian denokin bizi ziren: leku berean jan, lo beste guztiak bezala. Familiako tratua izaten zuten. Mina hartzen bazuten medikurengana eramaten genituen. Gabonetan, adibidez, familiako beste guztiek bezala,

hementxe izaten zuten errege erregalua. Mezatarare denok elkarrekin joaten ginen. Eta Manueli osaba deitzeak ere famiarteko harremana erakusten du.

1960ko hamarkadan bestelako lana, industriakoa e.a, ugaltzen hasi zenean, baserrira gutxiago hasi ziren etortzen. Etortzen zirenak, urte batzuk egin, soldadutza arte batzuk, eta gero beste lan baten bila hasten ziren. Garai honetan soldataz aparte gizarte seguru eta istripuena ere ordaitzen genizkien.

Eta orain baserriak ez du ematen morroi bat hartzeko. Pentsa, baserrian hazitako txahal bat orain dela 20 urte orain beste ordaitzen ziguten. Hala ere, gaur egun morroi bila hasi ezkerro, bertakorik ez litzateke inor etorriko. Mendiko lanetarako ere, pinuak botatzeko adibidez, perurak hartzen dituzte."

Mutrikun bizi dira oraindik baserrietan morroi izan direnak eta direnak, adibidez Maixako Fernando. Horietan pentsatuz utzi dut Joxeba eta garai bateko zelai garbiz betetako mendiak eta pasa den uda lehorrak ekar ditzaketen kalteak konparatuz.

Erdikoa Burgostik etorritako Jesús Andres, morroi egon eta gero Ameriketara artzain joandakoa. Berarekin Nekane eta Agustín.

PANADERIA **OLINDO**

GREGORIO AZKUE

DOMICILIO: TELF. 604317
TIENDA: TELF. 603643
PANADERIA: TELF. 604512

POTERO

LIJATZE ETA BARNIZATZE
LANAK

BERMUDEZ

Almirante Gaztañeta, 5-1. ezk. - 20830 MUTRIKU
Tel.: 659 726 318 - 608 422 867

Kalaputxiren buzoi berria

Aurreko aleetan esan bezala, hilabete batzuk badira Kalaputxik etxe berria daukela, Erdiko kaleko etxea laga eta Barrenkalean dagoen Luardo Etxera joan da hain zuzen ere eta honekin batera buzoiak ere leku berera aldatu da. Lehen Itsas-Mendi Elkartea (edo soziedadea) zegoen sarrerako atean metalezko lehiatilatxoa aurkituko duzue, gurekin harremanetan jartzeko erabil dezakezuen. Buzoiak haundia eta zabala da, herritar guztion ekarpenek eta esateko dituzuenak daukate lekua, beraz ez ahaztu hemendik aurrera Barrenkalean ikusiko dugu elkar! ■

berria

BERRIAREN INGURUAN Galbaixotako bertso jaialdia Berria egunkariaren alde

Irailaren 12an Miruaitz pilotalekuan ospatu zen Galbaixotako bertso jaialdira etorri eta antolatzen lagundu ziguten guztiak eskertu nahi ditugu ohar honen bitartez. Baita ere, sarreran bildutako 600 eurokin BERRIA egunkariako akzioak erosi ditugula aipatu nahi dugu (300 euroko 2 akzio/ 004872 zenbakidun agiria: Mutrikuko Batzordea).
Esan bezala, eskerrik asko! ■

Mutrikuko Bertso Eskola.

Institutua zabaltzeko obrak hasi dira

Urteetan Mutrikuko Institutua haunditu eta zabaltzeko beharra agertu dute ikastetxetik, hasierako eraikina txiki geratu baitzitzaie aspaldian eta beraien jarduerak aurrera eramateko tokia falta zuten. Hau honela, udalak Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailarekin batera aurrera eraman dute proiektua, bakoitza bere konpetentzia edo zereginetaz arduratuz.

Urriaren 9an eman zioten hasiera lanei, honek dakartzan ondorioekin bertan dabilen edonorentzat bai oinezko, bai kotxez dabilzanentzat. Azken hauei sor dakizkieke arazorik gehien kamioien joan-etorriekin, beraz har dezagun pazientzia. ■

Urbeltzak

Perretxiko errezetak

(I) URBELTZA ARRAULTZEKIN NAHASIA

Txapelaren azpiko laminak zuri daudenean jan behar da, perretxikoa gaztea denean, eta alkoholarekin nahasten bada, toxiko bihurtzen da.

Kipula, baratxuri eta perrejila txiki-txiki egin eta urbeltzak filete finetan zatitu. Sartagin batean olio pixka bat bota, berotzen denean kipula, baratxuri, perrejil eta urbeltzak bota gainera. Gortzen hasten direnean arrultzak bota, irabiatu gabe; gatza ere bai. Nahastu dena eta arrautza sekatzan hasi aurretik atera.

(II) ONDDOAK LANGOSTINO EDO GANBEKIN

Plantxan erre langostinoak alde batetik eta onddoak bestetik, baratxuri pixkabat botata. Gero, biak elkartu atera duten ur edo saltsarekin. ■

Egon hadi lo...

Eta gabardina lapurtuko dizute. Ez da izan gabardina Kalbaixotatik auzokoek jartzen duten tabernatik lapurtu dutena. Freskagarri kaxa mordoa, tabakoa, likoreak...ia zegoen guztia eraman zuten gauaren babesean! Kalbaixo txiki gauean. Bailarako baserritarak ernegatuta. Nola ez dira ernegatuko lotsagabe batzuek beraien egindako lana eta ahalegiak haizeak hartzera bota nahi dituztenean? ■

Antzerkiaz Blai 2003-10-06

Berriz ere udazkenaren erdian dator ANTZERKIAZ BLAI. Gaba Beltza igaro ostean hasten da antzerki festa Mutrikun. Azaroaren 14, 15, 16, 20, 21, 22 eta 23an izango dira antzerki emanaldiak. Zabil Kultur Etxean batzuk eta tabernetan besteak.

Umeentzat bereziki antolatutako bi emanaldi izango dira pailazoak eta Zurriola Ikastolako antzerki eskolako CLOWNak. Ostiraletan tabernetan izango dira emanaldiak Goizeko Izarra eta Goaz taldeen eskutik. Larunbat gabetan eta igande iluntzeetan Zabilen: Lamixine, Zurriolako "Amateurra biga", Txirene eta Goizeko Izarra. Emakumeen kontuak, bikoteenak, milagruak, eskolako gorabeherak... Errealitatetik abiatuz sortutako fikzioa bizi-bizian ikusteko aukera ezin hobea. Azaroan bi asteburu Mutrikuko txoko guztiak antzerkiaz zipriztintzeko. ■

aparra
JANTZIAK - PITXIAK

Erdiko-kale, 29
Tfn.: 943 60 45 94

20830 MUTRIKU
(Gipuzkoa)

BERISTAIN

DENDA LURRINDEGIA ESTANKOA

943 60 35 44

Saturrarango historia

XX. mendeko Saturrarango historia aztertzen hasi dira Xabier Basterretxea "Txordo" eta Arantza Ugarte "Arantxa Oikina". Hasieran hotela izan zen eraikina, seminario bihurtu zen ondoren, gerra zibila etorri zen gero eta emakumeen kartzela bihurtu zituzten ordura arte atsedenerako izandako etxeak. Lastoz egindako koltxoak elkarren ondoan jarri eta eguneko ordurik gehienak sala haundi haietan ematen zituzten Asturiastik, Madriletik, Extremaduratik, Andaluziatik eta hainbat lekutatik Saturrarango kartzela ekarritako emakumeak. Alde batean umerik gabekoak egoten ziren eta bestean umeak euren zituztela ekarritakoak. Garai gogorrak izan ziren haiek Saturraranen baina ez da gelditzen arrastorik ere. Gero seminarioa izan zen berriro eta oroitzapen goxoagoak biltzeko lekua. Gauza onek eta txarrek guztiek osatzen dute historia eta horixe jaso nahi da lekukoekin batera betirako ixilduta ez gelditzeko. Gertaera hauen inguruan zerbait jakin eta kontatu nahi duenak deitu telefono hauetara: 943 603673 edo 645 711 938 edo 943 603617. Aldez aurretik, eskerrak. ■

Euskal arrazako artzai-txakurren lehiaketa

Irailaren 21ean Kalbaixon izandako euskal arrazako artzai txakurren lehiaketako emaitzak hauexek izan dira

1. J.M. Bereikua (Berritxukoa *Lau* txakurrarekin)
2. Angel Azkorbebeitia (Abadiñokoa *Txati* txakurrarekin)
3. Juan Jose Arrizabalaga (Elgoibarkoa *Riki* txakurrarekin)
4. Jabier Zubiaurre (Mutrikukoa *Txino* txakurrarekin)
5. Jose Urien (Abadiñokoa *Arin* txakurrarekin)
6. Jesus Mª Plazaola (Arrasatekoa *Argi* txakurrarekin) ■

URA

pribilegioa ala eskubidea?

Sarritan entzuten degu urak petrolioak baino gehiago balio izango duela noizbait. Honek Mutrikuarroi barre ugari sortarazten digu gaur egun. Guk emantzat, merketzat eta agortezintzat jotzen dugu egunero beharrezko daukagun ura. Baina zer gertatuko zen aurtengo udako lehortea luzatu balitz eta Kilimon eta Arno inguruko urtegiak agortu balira? Zer egingo genuke biztanleok Udalak ur banaketa pribatizatuko balu? Nondikan ekarri beharko litzateke eta zer nolako preziotan? Uraren benetako kostua ordaintzeko prest al gaude?

Dakizuen bezala, 2003koa Ur Edangarriaren urtea da. Hori dela eta, aldizkari honek Uraren munduan zertxobait gehiago sakontzeko aukera eman digu berriro. Pasa den martxoan Kyoton (Japonia) Uraren III. Foro Mundiala izan zen. Ura bizitza guztiaren iturri dela kontuan harturik, III. Foro Mundial honek, Uraren banaketa zentzuzkoa eta zuzena bilatzea izan du helburu. Zoritxarrez, **"Ura edatea"** gizaki guztien behin betiko eskubidea pribatizatzeak arriskuan dago mundu mailan eta Garatzeko Bidean Dauden herrialdeak, batez ere Afrikako herrialdeak, arrisku nabarmenean daude.

Gaur egun, munduko biztanleen %60 uraren larritasuna somatzen dute. **Nazio garatueta pertsonako eta egunero 400 litro ur kontsumitzen dute; Afrikako biztanleen gehiengoak, batez beste, egunean 20 litro ur** kontsumitzera ez dira ailegatzen. Honela ikusita, erraz ulertzen da uraren kontrolak nola dakarren hainbat iskanbila eta gerrate Kontinente honetara (Angola, Kongo, Namibia...), Ura kontrolatzeak biztanleriaren "bizitza"ren jabe bilakatzen baitu hainbat agintari.

Baina hau ez da arazo bakarra. Munduko multinazional handiek, Uraren eskaria gero eta handiagoa dela ikusirik (Gizakientzat, industriarentzat,

nekazaritzarako...), negozio izugarria usaintzen hasi dira. Oinarritzko eskubide eta beharrei baino, arreta gehiago ipintzen diete irabaziei.

Garatzeko bidean dauden herrialde askok, dagoeneko pribatizaturik daukate Ur gezaren banaketa eta ur ziki-nen tratamendua (saneamendua), beraien gobernuek ezin diezaioketelako biztanleriaren behar honi aurre egin behar den bezela. Adibide gisa, Multinazional hauen zenbait datu:

VIVENDI: Frantziako enpresa honek munduko Ur merkatuaren %36 kontrolatzen du. 100 herrialdetan dihardu lanean. Lortutako azkenengo kon-

tratua, Afrikako Niger guztirako ur zerbitzuak antolatzea izan da (150 milioi euro).

SUEZ-LYONNAISE: Frantziarra hau ere, munduko Ur merkatuaren %22

RWE: Estatu batuak, munduko Ur merkatuaren %18

SAUR: Frantziarra, munduko Ur merkatuaren %16,5

Korporazio erraldoi hauek, pribatizazio prozesu orokor honen ondorioz, Afrikan interes izugarriak dituzte. "Kasualidadez" egarri gehien dagoen Kontinentean. Teknologia eta inbertsio nabarmenen truke merkatuaren legeak inposatzen dizkiote kontrolpean daukaten altxor honi. **Eta honen ondoriorik larriena ura dirua dagoen tokietara bakarrik ailegatuko dela, hau da, enpresa hauen kostuak eta margenak burutuko diren bazterretara.** Zoritxarrez, hau ez da Afrikako familia gehien kasua.

Dirurik ez dutenez, urik ere ez. Adibide gisa, Nelspruit izeneko Afrikako hiri batean, uraren pribatizazioak uraren tarifak %400 igo zuen 1995 eta 2000 artean. Herritar asko ibaiko ura edaten hasi zen eta, honen ondorioz, kolera epidemia zabaldtu zen bertan.

Honetaz gain, ur zerbitzuen pribatizazioak herri mailako irtenbide, ideia eta proposamenak gaitzetzen ditu, atzerriko teknologia sofistikatuak tokia egiteko eta, azken finean, monopolio haundi batzuen menpe bizitzera behartzen du.

Egoera larri hau nola bideratu? Ura edukitzea gizaki guztion behin betiko beharra eta eskubidea dela onarturik, mundu mailako agintariak ondasun hau munduko herritar guztiei helaraztera behartu beharko lirateke eta, horrekin batera, lurraldetasuna bultzatu. Herri mailako arduradunak herri eta inguru bakoitzeko errekurtsu baliotsuen zentzuzko zaindari solidarioak izan daitezela.

Azkenik, dei nagusi bat. Ez dezagun inolaz ere Mutrikuarrok Ureakiko gaur egun daukagun egoera erraza betikotzat onartu. Saiatu gaitzen gure errekurtsu hau kondiziotan mantentzen etorkizunera begira. Murritu ditzagun uraren erabilpenarekin ematen diren gehiegikeriak. Lan honetan biztanleria guztiak hartu behar du parte, norberaren eguneroko ohiturak aztertuz eta zuzenduz. Busti gaitzen bai urarekin eta baita uraren alde!

MUTRIKU NATUR TALDEA

Ziñuako Pedro Txurrukarekin kontu-kontari

Pedro 1920ko urriaren 28an Olazko Aritza baserrian jaioetakoa da. Aita, bertakoa eta ama, berriz, Abeletzekoa, baina umetan joan ziren Ziñua baserrira bizitzera. Kantera gainetik pasatu eta bide hestu horretatik behera joanda ailegatzen da Ziñuara. Batek baino gehiagok esango luke zulo batean dagoela, baina bai zulo zoragarria bertara iritsitakoan ikusten den bailadatxoa: lur aberatsa eta fruta-leku aproposa dela kontatu digu, gainera, Pedrok.

Erriketalditxo bat egin dugu berarekin eta umetako kontuak eta hangoak eta hemengoak azaldu dizkigu:

"Ni ezagututa nago ez urik eta ez argirik; inon ere ez, ez Mutrikun eta ez bailaretan. Lehenengo ipini zen argia, Artzain errekan egindako ur saltoarekin izan zen. Hasi Mizkiamendi aldetik eta hor denean tuberia ipini zen; deposito handia egin zuten Mendibeltzu azpian eta, gero, turbina, Txartxa baino beheratxuago. Handik urak ematen zion indarrarekin argia bota zuten herrira. Lehenengo argia huraxe izan zen."

"Gero, hemen, Olatzen eta, inon ez zen argirik; bailaretan ez zegoen argirik. Eta gure aita zenak harrijasotzen Espainiako txapelketa irabazi zuenean, Zelaiak agindu zion argia debalde ipiniko ziola. Gure aita zenak esan zion nahiago zuela berari debalde ipintzea baino, bailara osora ipintzea eta besteek bezala ordainduko zuela. Bailarak ipintzeko posteak eta alanbrea eta Zelaiak dena montatu eta argia ipiniko zuela. Horiek izan ziren baldintzak"

"Orduan jendea pobrea zen. Baserrian, dena ere, zeinek zeukan, ba, mila pezeta? Eta kostua 800 pezetakoa izan zen. Kontuan izan lanak bukatutakoan bazkaria egin zutela bailara osoarentzat 25 pezetarekin"...

Aita zuen Pedrok arotz ona. Gustura kontatu dizkigu aitarekin batera, umetan, egindako lanak: ardi txabola, sagardoarentzako bukoiak, baserriko konponketak... Oraindik ere gordeta dauzka erraminta guztiak; guk inoiz

ikusi eta entzun gabeko izenekoak ere bai asko eta asko. Museoa betetzeko adina erraminta eta tresna!

Pedrok gauza asko eta interesgarriak ditu gaurko gazteei azaltzeko. Izan ere, hain izan da beldugarria azken ehun urte hauetan munduak hartu duen abiadura! Hori dela eta, denbora eman alde, eta, batez ere, berak bizi izan duen mundu horren oroimena ez galtzearren, idazteari ere ekin dio. Berak utzi digun kuadernotik atera ditugu, esate baterako, urte sasoi honetan egiten ziren baserriko lanen inguruko kontu hauek:

Irailaren bukaera aldera eta urrian, artoa eta indiarra edo babarruna heltzen hasten ziren. Lehendabizi indiarrek batzen dira, helduaz, eta gero, artoak. Urria aldera, horrez gainera, gaztainak heltzen hasten ziren eta horiek ere batu egin behar izaten ziren. Eta gainera, bota egin behar gainera irtenda, sardai luze bat hartuta, as-

tindu eta bota egin behar izaten ziren. Hori batek edo bik, eta beste bi edo hiruk, batu. Lakatza arantzaduna izaten zenez, motxardarekin batu behar izaten ziren; bakoitzak otarra-txamilla edo zestu bat hartuta. Orduan, denak egurrari ateratako zumitzarekin egindakoak izaten ziren, oraingo mediorik ez zegoen orduan eta. Zumitz hori ateratzeko gehien erabiltzen ziren egurrak: Urritza, Gaztaina eta Haritza ziren. Orain gauza horiek denak esposiziorako jartzen dituzte, orduan holaxe zen eta.

Segigun gaztainarekin. Gaztainak batzen ere egunak pasatzen ziren, ba, lau-bost bat. Gurdikadak batu behar izaten ziren. Gurdi-kajola erabiltzen zen, bestela, librean ez zegoen ekartzerik eta. Gurdian ekarri eta larrainean botatzen ziren, hogeit edo hogeita hamar zentimetroko lodian. Gaztainak, beste frutak bezalaxe, klase desberdin asko dira; neuk ere denak ez dakidaz, batzuk bakarrik. Honako

hauek dira: gaztaina beltza, arruaria, txertua, gerramiatza, txinurritsua eta, gero, japonesak esaten zaien horiek.

Ba, gaztaina izaten zen neguko baserriko janaria eta leku askotan, lakatzean kontserbatzen zen, gaztarekin eta abar; ale hutsean baino hobeto egoten zen lakatzean, bere umedadean. Bestela, ale hutsean, zeharo zikatuko litzateke eta alferrik galdu, denbora haietan urte gehiengo baserriko eta toki askotako janaria izaten zena.

Goizean, jaikitzen zenean, kafe pixkat hartu, gero ganaduak batu, jaten eman, azpiak egin eta lan horiek egiten zirenean, armozua izaten zen: baratxuri-zopa urdaiarekin eginda, haren gainean taloarekin esnea, edo morokilarekin, edo arto errearekin.

Gero bazkaria: indiarra edo babarrun gorria urdai zatiekin egosita. Indiarra egosten zen ur askorekin, gero jatera atera aurretik salda

kendu eta, gero, salda harekin zopa egin. Bazkaria hasten zen indiar-zoparekin, gero indiarra urdai eta gainontzekoekin egosita. Txerriak egoten zen gehiena eta, gainera, sagar erreak. Orduan baserri guztietan hazten zen txerria.

Afaritan, berriz, lehenbizi gaztainak erreta edo egosita eta, gainera, baratxuri-zopa eta, ondoren, esne-zopak edo morokila eta abar.

Gaztaina lanak egiten zirenerako, arto kontuak eta indiarrek ere amaitzeko egoten ziren. Haiek batzea amaitu, eguraldiak laguntzen bazuen, eta eguraldi umela edo kaskarra bazegoen, sagarrean hasten ginen. Lehenengo jausten ziren sagarrekin egiten genuen, pittarra esaten zaion, lehenengo sagardoa.

Eguraldi ona bazegoen, berriz ere, artoa sartu ganbarara. Arto kirtena edo mailastoa bertan laga eta burua maluta eta guzti kentzen zitzaion. Burua kajaoholadun gurdira batu eta, betetzen zenean, idiekin hartu eta ganbarara bota edo husten zen.

Denbora haietan kaletik etortzen ziren maluta apartatzera. Artaburuari maluta kendu ahala, barrualdeko maluta fina apartatzen zioten eta hori izaten zen atuna harrapatzeko. Andra zahar, agure zahar eta neska-mutilak etxez etxe ibiltzen ziren lan horretan.

Urrienak bere kupua egiten zuenean, gainontzeko egitekoak, geratzen ziren azken hondakinak, lehendabizi ziren: indiar txak

parrak batu ganbarara, giroa aprobetxatuaz eta giro eskasa edo motela zegoenean, sagar kontua: sagarrak batu sagardoa egiteko. Giro zikuantza edo ilbera bazegoen, sagar mordoa sartzen genuen ganbarara. Denak eskuz batuta arbola gainetik. Horiek izaten ziren jan-sagarrak; batzuk, gaziak; besteak, gezak. Denak eskuz batu eta lepaka ganbarara, kurioso, mailatu gabe, gero saldu egiten ziren plazan eta.

Denbora haietan astoa zen transporte edo garraio bidea. Batean, sagarra; bestean, gaztaina; eta batean, Mutrikura; bestean, Ondarroara; bestean, Plazentziara; bestean, Eibarra edo beste herrietara. Orduan ere nolabait diru pixka bat inguratu behar, biziko bazen.

ATXUKALE

Kirola · Jostailuak · Umeentzako gaiak
TEL.: (943) 60 39 59
Beheko Plaza, z/g

20830 MUTRIKU
Gipuzkoa

kutxa

gizarte ekintza

Txantxangorri berriro ere martxan

Aupa lagunok!!!!!!

Aurten ere Txantxangorri hasi da martxan eta zuek guztiaren berri izan dezazuen, zer hobeto Kalaputxiko orrialde honetan gure ekintzen berri ematea baino? Hilabetero izango gaituzue hemen eta ez da soilik gure ekintzen agenda xume bat izango, edozein jolas edo beste gauza interesgarriak aurkituz gero dudarik gabe zuen esku jarriko baititugu. Beraz haur eta gazteok adi egon eta ez galdu aukerarik txikiena ere antolatzen diren irteera edo ekintza guztietan parte hartu eta denon artean ondo pasatzeko.

Txantxangorrik urtero bezala hilabetero antolatuko ditu ekintzak, adin tarte guztietara egokituak, beraz, ez dira mendira, pistinetara edo patinatzerara moduko irteerak faltako, ezta herrian bertan burutuko diren Gabonetako parke edo eta Inauterietako jaialdiak ere. Aukera zabala da inongo dudarik gabe eta espero dugu zuek horrelako aukera zoragarriak ez alperrik galtzea.

Horretaz gain, orain arte eta batez ere Udabenturan ateratako argazkiekin erakusketa bat egitea pentsatua daukagu baina honen berri zehatzago adieraziko zaizue aurrerago.

Gure lana ezerezean geratzen da zuen partaidetzarik gabe, beraz, badakizue animatu eta etor zaitezte Txantxangorrik antolatutako ekitaldietara. **LASTER ARTE LAGUNOK!!!!!!!!!!**

BERTSOLARI GAZTE

Bertsolari gazteak ditugu Eneritz Azkue eta Xabier Astigarraga. Abiapuntu desberdina izan duten bertsolariak, egun ibilbide berdinean doazenak.

Lehen esan bezala abiapuntu desberdina izan duzue.

ENERITZ: Ni 95ean hasi nintzen bertso munduan. 94an AEKK antolatzen zuen Bertso-paper lehiaketan parte hartu eta txapela irabazi nuen. 95ean, gabonetako oporren ondoren Xabi maixuak bertso eskolara joateko esan zidan, banuela horretarako gaitasunik... eta gelakoan animatzen aritu zen. Esan bezala laukote batek edo egin genuen aurrera eta urtarrilean bertso eskolan apuntatu ginen. Martxoan eskolarteko txapelketa zen eta hara aurkeztea erabaki genuen. Aurkeztu eta bigarren postuan geratu ginen. Gu benetan harrituta geunden geure buruarekin, urtariletik martxora bitarteko prestakuntzarekin bigarren geratzea... hau guretzat ikaragarria izan zen. Honek izugarri animatu gintuen jarraitzera. Hurrengo urtean, 96an ere aurkeztu ginen eta txapeldun geratu ginen. Esan beharra daukat Xabi maixuarengatik izan ez balitz ni ez nintzakeela egongo bertso munduan.

XABI: Nire hasiera desberdina izan da. Hamaika urterekin hasi nintzen bertso eskolan, aita eta anaia bertsotan aritzen ziren... beti egon naiz bertso munduan murgilduta. Garai hartan Oier, Aitzol... eta taldetxo bat genbiltzan saltseatzen, irakaslea berriz Berri txuko Altzalei genuen. Santa Eskuenean ere gazte-gazte ginala hasi ginen. Bertso-paperetan ere umetatik heldu nion eta ez diot oraindik utzi. Altzaleik utzi eta Mikel Aizpurua etorri zen irakasle. Altzalei bapateko bertsolaria zen, Mikel etorri zenean modu serioago batean hasi ginen, bertsoa aztertzen, lantzen... errimak... teo-

ria... Mikelek ez zuen barkatzen zuk botatako bertsoa goitik behe-
ra aztertzen zuen, denei ateratzen zion punta. Oso kritikoa zen denekin eta hori neurri batean eskertu egiten duzu, ikasteko balio dizu eta. Joku bidez ere landu izan ditugu bertsoak, klase atseginak izan dira gustukoak.

Bertsolari gustukoenak edo...

ENERITZ: Nik Jon Sarasua mi-
resten dut, ikaragarri gustatzen

zait, oso Sarasua zalea naiz ume-
umetatik.

XABI: Nik ez daukat idolo bat, denetatik ikasten dut, denek eskeintzen didate zer bait.

Bertsolaritza moda edo..

XABI: nik uste dut izan zen bo-
on-a pasa dela. mundu honetan zailena aurrera egitea da, esan nahi dut, adinak garrantzi handia dauka, 16-18 urte bitartean oso erraza uztea, alde batetik ikasketak dituzu, kanpoan ikasi behar

EAKEAK PIL-PILEAN

duzu... desboraz urri zabiltza... oso konplikatua da. Etxeko giroak badu eragina baina niretzat ingurukoa da garrantzitsuen. Mutri-kun ez dago halako giro berezirik bertotarako.

ENERITZ: Bai, jendea joaten da jaialdietara baina horrek ez dauka isladarik bertso eskolan, jendea ez da apuntatzen. Bestalde, apenas dagoen saiorik, guk ez dugu plaza askorik egiten, deitzen diguten ekitaldietan parte hartzen dugu, eta gustura, baina saio gutxi antolatzen dira guretzat.

XABI: Horretaz gain izen gabeko bertsolariak gara, honekin zera esan nahi dugu, beti bertso eskolako bertsolari gazte modura izendatzen gaituztela, guk ez dugu izen-abizenik. Serio hartzen ez

gaituzten sentsazioa dugu eta hau ez da batere ona guretzat, inork ez gaitu ezagutzen.

ENERITZ: Bestalde, bertso eskolak ematen digun laguntza eta babesa ez dugu ukatzeko, benetan estimatzen dugu, edonora joan garenean kotxeak, jendea eta gauza guztien kargu egin da beti eta eskerrak ematen dizkiogu bene-benetan.

Eta oraindik asko emateko dauden bertsolariak...

ENERITZ: Hala da, baina horretarako aukerak behar ditugu, lehen esan bezala saioak egin behar ditugu, baina Mutriku eta inguruko herriak ere ez dira oso bertsozaleak edo... guk ez dugu kantatzeko aukerarik behintzat.

Orokorrean gazte asko eta plaza gutxi daude, hau nolabait orekatu behar delakoan gaude, gure buruarekiko ziurtasuna hartzeko saioak egin behar ditugu.

Kalbaixotan izandako esperientziaren inguruan...

ENERITZ: Gaizki sentitu nintzen, saio osoan zehar Xabik eta biok kantatu genuen, ez ziguten beste bertsolari "handiekin" kantatzeko aukerarik eman, nolabait zapuztuta atera ginen.

XABI: Bagenekien saioa moteldu edo desorekatu zitekeela baina erronka bat zen guretzat eta ezerezean geratu zen. Gerora antolatzaileek konturatu ziren baina beranduegi.

ENERITZ: Bestalde lehen esandakoa ere gertatu zen, jaialdia iragartzerakoan Egaña, Lizaso... eta agertzen ziren eta gure aipamenik ez zegoen inondik inora. Penatuta atera ginen jaialditik. Hau kanpoan gertatu izan balitz zerbait esango genuen, baina gure herrian eta bertso eskola, gu, izanda antolatzaileak ez genuen txintik ere esan. Hurrengoan hobeto izatea espero dugu.

Ezin aipatzeke utzi Xabier Astigarraga Gipuzkoako Txapelketan murgilduta dugula. Zortetik onena opa dio Kalaputxik.

Mutrikuko kirol zerbitzuen sorrera

Mutrikuko Udalak Kirolak duen egungo errealitatea aztertuta, beste hainbat udalerritan gertatu den bezala, beharrezkoa den Udal Kirol Politika bat izango du gidari eta erreferentzi gisa. Kirolak izan duen eta behar duen lekua aherentzi gabe, Kirol sisteman parte hartzen duten eragile guztiak eguneratu behar dira. Horretarako, Mutrikuko Udalak jada eginda dagoen "Mutrikuko Kirolaren Plan Estrategikoa" aurrera eramateko apustua egin du. Kirol Teknikari batek zuzenduriko Mutrikuko Kirol Zerbitzuak sortuz.

Mutriku bezalako herri txiki batek dituen kirol elkarten kopurua ikustearekin bakarrik, herrian kirolak duen garrantziaz jabetzea erreza da. Baina, kirol elkarteak, salbuespenak salbu, ez daude beren momenturik onenean. Eta egoera horri buelta emateko Plangintza ezin bestekoa da.

Plangintzak, epe motz, ertain eta luzera, lortu nahi dugun egoera edo errealitatea lortzera bideratuko gaitu. Horixe da, hain zuzen ere helburua, Udal Kirol Politika. Herriko kirolaren zutabea den Eskola Kiroletik, guztiontzako Kirola eta Kirol Elkartetara iritsi nahi da.

Mutrikuko Kirol Zerbitzuetan denek izango dute beren lekua eta partaidetza: kirol elkarteak, eskola kirolak, frontoiak, polikiroldegiak..., hau da, mutrikuarrek orok.

Proiektu berri honetan guztion partaidetza ezinbestekoa da, batera egin behar dugu arraunean eta norabide berdinean aurrera joateko asmoa badugu behintzat.

Irail eta urrian, herrian inkesta bat egingo da eta horrek esango digu, kirol arloan, zein diren herriaren nahiak, asmoak, gabeziak, hobetu beharreko alorrak eta abar.

Kirol instalakuntzak, esate baterako, hobetu beharrean daude, eguneratu egin behar dira dagoen eskakizunari behar den bezela erantzuteko.

Oraindik dena egiteke badago ere, lehen urratsak eman dira. Udalak kirol elkartei bere laguntza eskaintzen die, eta ez ekonomikoa bakarrik, bakoitzaren egoera aztertuta eta proiektuak aurkezten zaizkie beren egoera hobetzeko.

Alderdi ekonomikoa aipatu dugunez, dirulaguntzetaz hitzegin dezagun: orain arte bi dirulaguntza mota egon badira ere, "Urteko dirulaguntza orokorra" eta "ezohikoak diren ekintza puntualak", hirugarren bat ere emango da hemendik aurrera, "formakuntzarako" deritzogun dirulaguntza. "Urteko dirulaguntza orokorra" herriko kirol elkarte guztiek dute jasotzeko aukera. Horretarako elkarte osatua behar du izan estatutu eta guzti tokatzen zaion Federazioarekin harremanetan.

Bigarren dirulaguntza mota "Ezohikoak diren ekintza puntualak" dira. Oraingo honetan herriko edonork du dirulaguntza hau eskatzeko aukera. Normalean Memorialak, lasterketak, mendizale finalisten egunak, judoko finalak, mountain bike lasterketak, itsas motor ikuskizunak ea... luze bat izan ohi dira aurrekontu honetan sartu diren ikuskizun edo jaialdiak. Laguntza hau jasotzeko edonork baldin badu aukera ere, egia da lehenbizi kirol elkarteak dutela printzipioz priorita-

tea, urte osoan zehar egiten duten lana eta jarraipena kontutan hartu behar baitira ebaluatzen direnean ekintzaren pisua. Hala ere ez zaio inori aterik ixten. Mutrikuko Udalak zabal hartzen ditu herri-tar zein talde guztien iritziak. Hori da hain zuzen Mutrikuko Kirol Zerbitzuen helburua, herritar guz-tiei heltzea, denek izatea beren hitza.

Hirugarren dirulaguntza mota Formakuntzakoa izanen da: honako honetan, ezinbestekoa da norberaren formakuntza maila eguneratzen joatea. Han eta hemen sortzen diren ikastaroak aprobetxa-tu eta kirol arloan ematen den garapena ezagutu beharrean gaude. Zenbat eta formakuntza maila altuagoa izan kalitatea handiago izateko aukera ere igotzen da. Beraz, Udalak apustu hori egin du ikastaroak subentzionatuz.

Dirulaguntzak zeintzuk diren argi gertau badira ere, lehen ez zeuden irizpide orokor batzuk ezarri dira elkarte bateri besteekin alderatuz gehiago edo gutxiago emateko orduan. Bost puntu izan ditugu kontutan:

1. Elkartearen egitura maila: lizentzia kopurua eta autofinantziaketa maila.
2. Kualifikazio teknikoa. Formakuntzarekin erla-zionatuta.
3. Euskera maila.
4. Udal (Guztiontzako kirolean) eta Ikastetxee-kin (Eskola Kirolean) elkarlana.
5. Lehiaketa Eremua. Ez delako berdin adibidez, nazio arteko edo herriarteko mailan aritzea.

Aipatutako 5 puntu horiek kontuan izanik, el-karte bakoitzak puntuazio bat izango du eta ho-rrek baldintzatuko du batzuek eta besteek kantita-te ezberdinak jasotzea.

Herriko Kirol Elkarte batzuen egoera ez da desi-ratuena eta egoera horri buelta emateko Eskola Ki-rola dugu sistema guzti honen oinarria, zutabea. Hurrei kirol eta aktibitate ezberdinak egiteko au-kerak erakusten zaizkie herriko kirol eta jolas ez-berdinak probatuaz eta horrela, eorkizuneko oina-riak kokatzen ditugu, hori bai umeen motibazioa eta gogoia kontuan izanik. Adibide gisa, aurtengo denboraldian institutuko neskak; eskubaloiko bi talde izanen dira, infantil eta kadete-jubenil mailan. Arraunean ere bai neskak eta baita mutilek ere kirol honetan jarduteko grina erakutsi digute.

Eskola Kirolarekin jarraituz, esan genezake, On-darroakoekin harremanetan gaudela datorren ur-

teari begira. Ondarroa-Mutriku-Deba herrien artean txapelketak egiteko proiektua martxan da, orain arte Deba-Mutrikuren artean egin dira txapelketak.

Kirol Elkarteekin jarraituz, Pelota Eskolari bul-tzada bat emateko Proiektu bat aurkeztu du Uda-lak. Horretarako, Daniako frontoiarekin jarri gara harremanetan Eusko Basque enpresaren bitartez. Proiektu hori aurtengo gauzatzea espero da Pelota Es-kolan Irakasle-Entrenatzaile bat jarriaz.

Plangintza eta gestio on batek, azken finean, helburuak lortzera eramango gaitu. Horrela, Kirol komisioko bat 3 astetik behin elkartzen da eta, uda ondoren irailetik hasita, kirol elkarteek ere bertan izateko gonbitea izango dute.

Proiektuak proiektu direnez ezin dugu oraindik askorik aurreratu baina herriak dituen beharrak zeintzuk diren jakiten dugunean, kirol guneetaz zehatzago mintzatu ahal izango gara.

Etorkizunari begira, lehen esan bezala, lehen urra-tsak eman dira Mutrikuko Kirol Zerbitzuen sorrerare-kin, horrela, Kirolak behar duen lekua izango du.

Mutrikuko Udal Kiroldegia

- ❖ GIMNASIA
- ❖ AEROBIC
- ❖ STEP
- ❖ BODY PUMP
- ❖ BODY COMBAT
- ❖ BODY BALANCE
- ❖ SPINING
- ❖ JUDO INFANTIL
- ❖ KANTXA
- ❖ ROKODROMOA
- ❖ SAUNA
- ❖ FITNESS GELA...

Anima zaituz!!

Magdalena, 20 z/g
Tel./Fax: (943) 60 31 75
Mutriku

Kirol Berri S.L.

Lehortearen ondorioak baserrietan

Aurtengo udaren antzekorik gogoratzea ez da erreza, zaharrenek ere horrelako bero handirik segidan ez dute aspaldian ezagutu. Beroak euri faltarekin batera ez du ganaduak behar duen larreko bedarra hazten laga. Honek ondorioak izan ditu haragitarako ganadua duten baserritarrentzat, eta, batez ere, esnetarako behiak dituztenentzat.

Udan ganaua larrera ateratzen da eta egoera normalean txahal txikiak badaude, pentsu pixka bat ere ematen zaie jateko, bestela, bedarra bakarrik. Aurtengo siko-tearekin bedarrik ia ez dute izan eta baserritarrek bedar sikua eta lastoa erosi behar izan dute.

Urrian, nahiz eta euria egin, ezin da errekuiperatu galdu dena, orain hazten den bedarrak ez daukalako udakoak daukan indarrik. Eta neguan hotza eta izotza egiten duenez, ez da bedarrik hazten. Horrela ba, aurten uda-udan neguan bezala jokatu behar izan dute baserritarrek.

Esnetarako behiak hazten dituen Aritza Etxeberriko Joxek kal-

tea bi alderditan ikusten du : "Dirutan ezin da kaltea kalkulatu. Batetik, negurako prestatuta zegoen bedar seku eta pentsu guztia udan jan eta negurako berriz erosi behar da. Eta bestetik, udako egoera normalean behiek gustura egiten dute larrean eta esne gehiago ematen dute, proteina eta grasa mailan ere hobeto ibiltzen dira, baina aurten kanpoko bedarrarekin lagundu behar izan da eta esne kopurua jaitsi".

Eta jarraitu du: "Kaltea, beraz, kanpotik ekarritako jatekotan bakarrik 1.500 euro ingurukoa izan daiteke baserri batzuetan, baina bailara batean askoz handiagoa da eta herrian handiagoa oraindik. Behiei janaria emateko

bi negu izango dugu aurten. Hala ere, otsaila-martxo inguruan eguraldi ona egiten badu, azkarrago etorriko da bedarra eta hala bada, hobe."

BEDAR ESKASIA IZAN DELAKO KANPOTIK EKARRI BEHARRAK GASTU HANDIAGOA EKARRI DIE BASERRITARREI ETA BEHIEK LARREAN EZ DUTELAKO EGIN ESNE GUTXIAGO EMAN DUTE.

Beste arazo bat da bizimoduaren igoera esnearen prezioarekin alderatuz. Joxek honela dio "azken urte hauetan esnearen prezioa ez da asko igo, pentsuarena ere ez, baina bizimodua izugarri igo da. Orain dela 10-20 urte, baserrietan esnearekin defenditzen ginen, baina orain hortik bakarrik ezin da bizi. Behi buru asko eduki behar dira eta diru inbertsio oso-oso handiak egin hortik bizi ahal izateko. Lur sail handiak eta makinaria sartu behar da eta gu baserrietan lehengo erara gailtza. Orain etorkizun handiagoa dutenak granjak dira, buru asko dituztenak".

Haragitarako ganadua hazten dutenak kexu dira orain dela 20 urte inguruko prezioan saltzen dutelako haragia, eta igotzeko joerarik ikusten ez dutelako. Arrazoen artean egon daiteke beste leku batzuetatik merkeago ekartzea eta hemengoa ere merketzea. Baina hemengo haragiaren kalitatea gehiago ordaindu

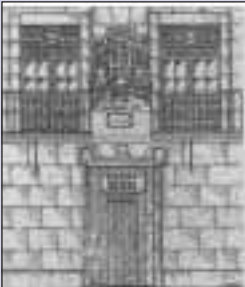
beharko litzatekeela pentsatzen dute. Harategietan label izena ordaindu egiten bada, label haragi hori ekoizten duenari zergatik ordaindu ez?

Ura izan duten baratzetan, berriz, beste urte batzuetan baino ekoizpen hobea izan dute produktu batzuetan, baina hori bai, egunero-egunero ur asko bota behar izan dute. Kalitate oneko bainak eta tomateak atera dituzte, baina indiarra sikatu eta galdu egin da. Indiar gutxi jaso denez, Elgoibarko ferian kiloa 12 eurotan saldu da eta Ordizian ez da indiar beltzik plazaratu.

Frutetan, sagarra txikia gelditu, erori eta usteldu egin da baserri batzuetan. Hala ere, badirudi intxaur eta ezkur urtea izango dela. "Ezkur urte edur urte" esaten da eta edur pixka bat ez da gaizki etortzen lurra busti eta mamorroak hiltzeko.

Ea ba, negu eta udaberri orekatuagoak izaten ditugun.

PANADERI — **BERRI**

BARREN KALEA, 4 TEL. 943 60 33 03

MUTRIKU

ARRIETA

AUTOZERBITZUA

— eroski —

Jose M.ª Altzibar Etorbidea
Tel. 943 60 31 01
20830 MUTRIKU (Gipuzkoa)

Zorion agurrak

ANDREA
Urriaren 27an 7 urte haundi betetzen dituen gure etxeko printzesari zorionak eta muxu asko, zure guraso eta familia osoaren partez.

EGUZKI
Urriaren 27an 17 urte betezen dituzunez, zorionak zure gurasoen partez eta hasi berri duzun ikasturteari gogor eutsi!

JANIRE
Urriaren 21ean 14 urte haundi beteko dituzu. Horregatik

ZORIONAK famili guztiaren partez, batez ere ama eta izeko Edurneren partez muxu asko.

ANDONI B.
Zorionak irailaren 10ean 5 urte bete dituzulako, Urgozo, Ion Ander, Jone, Maite, aita, ama eta familia guztiaren partez. Ondo pasatu.

ANTONIO, ARANTXA eta ANDONI

Gora ikurriñak, jo tronpetak! Gure jauregiko errege, erregina eta printzearen urtebetetzeak dira eta! Je. ZORIONAK HIRUROI!!! Etxekoak.

ANE
Zorionak Ane! 12 urte betetzen dituen etxeko printzesa

politxenarentzako danon partez ondo pasau ta muxu handi bat ama eta ahizpa petarda honen partez.

ANER
Urriaren 22xan 3 urte beteko dituzu. Zorionak ama, aita eta etxeko danon partez.

KALAPUTXI
Dauaneko bi urte bete dia gure artera aillatu ziñanetik. Zorionak eta hola-xe jarraitxu denbora askuan, zure hegaldixan gure artera hilabetero etortzen. Zorionak zeuri ere.

ANE
Urriaren 5 urte haundi beteko dituzunez mila kilo zorion eta itsasoko kresalez bustitako muxu asko Mutrikuko familiaren partetik, batez ere Alain eta Ekaitzen partetik ZORIONAK!

IRATI
Urriaren 28an 4 urte haundi egingo dituzulako. Zorionak eta muxu haundi bat zure anaia, aita eta amaren partez.

NAIARA
Zorionak urriak 25ean 10 urte betetzen dituzulako, muxu haundi bana etxekoen partez.

PEDRO TXURRUKA "ZIÑUA"
Txori txiki batek esan digu urriaren 28an urteak beteko dituzula eta horregatik Zorionak bihotz-bihotzez.

YOLANDA
Koadrilako "Madre Coraje"ri bere urtebetetzean zorionak, eta prestatu saltaka joateko parranda egitera! Aupa Yola!

NATXO
Zorionak Aitite urte berri bat aillatu zatzulako. Prestatu belarrixak tira eitzeke eta kamelo-poltsak geuri emateko. Zorionak!

IDOIA
Zorionak Amatxo hogeta urtiak ein bihar ditzuzulako. Urtiak etorri ahala zu politxago. Matxo haundi, haundi haundi bat Leire eta Enekoren partez.

ASIER
Zorionak eta milaka muxu etxeko errege-arentzat.. Belarritik tira eta zorionak abestuko dizugu eta trukean bazkari goxoa prestatu behar diguzu. Ereintza eta amatxo.

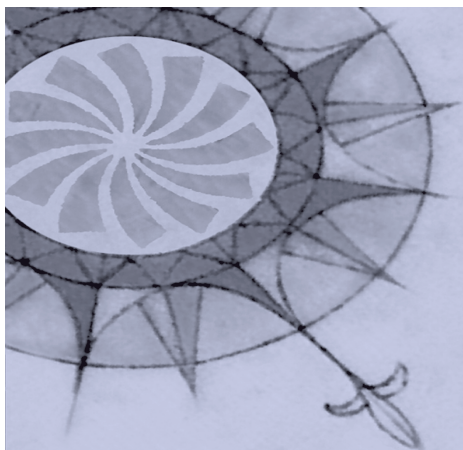

Gure emazte, ama, amona zenaren hiletan izan zenituzten hitz hurbilak, zein dantzari txikien isiltasuna eta txistu goxoaren doinueta kiribildutako oinak, gure oroitzapenetan zizelkatuta gelditu dira betirako.

ESKERRIK ASKO.

Joakin Txiki eta familiak Gure Ametsa D.T. eta Txistulari Taldeari

1943 SAN FRANCISCO JAVIER ESKOLAKOAK

S.F. Javier eskola Zabel Jauregian kokatuta zegoen. Abenduaren 3an.

Goitik eta ezkerretik hasita:

Fernando Gabilondo, Andres Iparragierre, Juan Mª Egurbide, Iñaki Azpiazu, Eusebio Zubizarreta, Iñaki Zumalabe, Jose Angel Arrieta, Bernardin Arrizabalaga.

Erdiko ilaran:

Jose Luis "Tetuan", Katetxeko bikia I, Agustin Txurruka, Sabin Andonegi.

Behean eserita:

Aitor Egurbide, Patxi Arruabarrena, Katetxeko bikia II, Joxe Azkarraga, Alfredo Azkarraga, Pantzezka Andonegi, Jexux "Entzus"

HIRU EMAKUME - HIRU JENERAZIO

1940 urte inguruan Hilario Burgaña atera zien argazkia.

Ramona Larrañaga, Eulogia San Sebastian, Juanita Lizardi (Nekane Ituarte utxitxako argazkixa).

INIGOBELEN
konde 3 - tfnua: 943603701

argazki larrik
errotoko digitala
deseritu grafikoa
fotokopioak zumbetzean/koloretan

euskal preso eta iheslariak etxera

KALAPUTXI

**Mutrikuar guztiek
ikusiko dute zure iragarkia**

Barrenkale, 12-behea Tel. 943603468 eta 635748393

Kalaputxi, 22. zkia

URRIAK 18, ZAPATUA

"Bertso musikatuak"
Zabiel Kultur etxean, 22:30etan

URRIAK 26, DOMEKA

Eskolarteko XVI. Mendi Lehiaketa
Finalistaren eguna, Burumendi
Mendi Taldeak antolatuta.

URRIAK 31, BARIKAKUA

Gaba beltza
Kale antzerkia Goiko Plazatik
Beheko Plazara bitartean.
Ipuin kontalaria Zabiel Kultur
etxean.

AZAROAK 1, ZAPATUA

Rock kontzertua Gaztetxean

AZAROAK 2, DOMEKA

"Gaztain erre" Beheko Plazan:
Gaztain erreak, pintxoak eta
sagardoa paregabeko giroan.

AZAROAK 9, DOMEKA

Umeentzako mendi irteera: Aran-
tazu-Aloña
Burumendi Mendi Taldeak anto-
latuta.

AZAROAK 16, DOMEKA

Mendi irteera: Elgea – MUGARRI-
LUZE – Arantzazu
Burumendi Mendi Taldeak anto-
latuta.

AZAROAREN 17tik 23ra

Diaporama emanaldia Zabiel Kul-
tur etxean, Burumendi Mendi
Taldeak antolatuta.

AZAROAK 20, EGUENA

Diaporama emanaldia Zabiel Kul-
tur etxean, Burumendi Mendi tal-
deak antolatuta.
Josune Bereziartu: "Eskalada eta
paisaiak, EEBBetako kostaldean"

AZAROAK 21, BARIKAKUA

Diaporama emanaldia Zabiel Kul-
tur etxean, Burumendi Mendi tal-
deak antolatuta.
Jose Ramon Agirre "Marron":
"Hegal egitea: Giza-ametsa"

AZAROAK 22, ZAPATUA

Mutrikuko Bandaren kontzertua
13:00etan Zabiel Plazan.

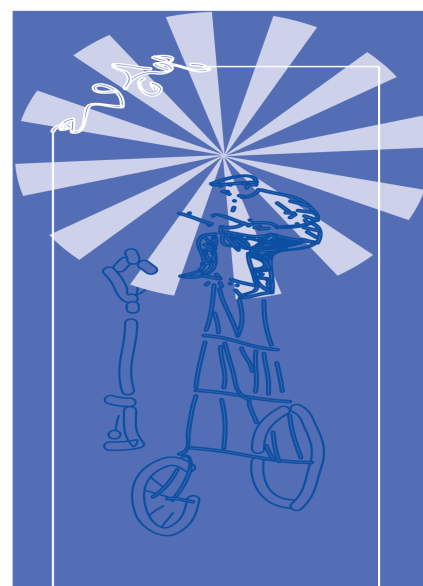
URRIAN ETA AZAROAN

Interneteko ikastaroak ematen
jarraitzen dute KZgunean.

ARTE ESKOLA

2003-2004 IKASTURTEKO MATRI-
KULA ZABALIK

Ikastaroak: Taila egurrean, tapiz
artistikoa, keramika, dibujoa eta
pintura.
Matrikularen kostoa, 13 euro.
Izena emateko epea, urriaren
14tik 27ra, Zabielen, arratsaldeko
7etatik 8etara.

Mutrikuko Elkarte guztiok
hementxe duzue txokoa
antolatzen duzen edozein
ekitaldi iragartzeko.
Jarri harremanetan
KALAPUTXIekin.

EBANIZTERIA

OKILA

ARROZTEGIA S.L.

Txirritxa - Mutriku

Tel. 943 60 40 18 - Fax: 943 60 31 03

NTRA. SRA. DE BEGOÑA

EHORZKETA

ERDIKO KALE z/g Tel. 946351352-657729071

IÑIGOBELLEN

argazki lanak + diseinu grafikoa
fotokopiak
enkauletak, nazloak
plastifikaketak

EUSKAL PRESO ETA IHESLARIAK ETXERA

Egin zure publizitatea

Kalaputxi

herri aldizkarian

zure mezua mutrikuar guztiek jasoko
dute, hilabetero, zuzen-zuzenean.

Erdiko kale, 4 - behea 943 60 34 68

CÓNDOR

Arrain kontserbak

ZIZO BILLANTE HNOS. S.A.

Industrialdea Mijoa, s/n. P-2.1 20830 MUTRIKU (Gipuzkoa) - ESPAÑA Telf. 945 - 60.31.41 / Fax. 945 - 60.44.39

E
12.00.566/SS
CE